

Bogatstvo interakcije u nastavi na principima simedonije; Slađana Lolić, Mr razredne nastave, Prof. dr ekonomskih nauka

Ljudsko ponašanje predstavlja izraz naše sposobnosti da biramo i odlučujemo. Stoga je potrebno da se posveti posebna pažnja zdravom razvoju volje kod djece.

Bogatstvo interakcije u nastavi na principima simedonije

Rezime: *Ljudsko ponašanje predstavlja izraz naše sposobnosti da biramo i odlučujemo. Stoga je potrebno da se posveti posebna pažnja zdravom razvoju volje kod djece. Kada je mogućnost volje razvijena na zdrav način, kvalitet života i usluga postaju njen prirodan izraz.*

Ključni pojmovi: *učenici, nastavnici, roditelji, interakcija, simedonija.*

UVOD

Ljudska bića kreiraju dvije stvari u životu. Prvo mi kreiramo sami sebe. Postajemo, svako od nas, jedinstveni u načinu na koji pristupamo u životu. Ova jedinstvenost je, naravno, jedan od glavnih uzroka ljepote i sreće u životu. Kako odrastamo kao pojedinci, svako od nas postaje jedinstveno biće i ta jedinstvenost ljudskog bića daje snagu čovjeku. Drugo, ljudska bića kreiraju druga bića, kreiraju radnje, žive sa drugim ljudskim bićima. U borbi sa pitanjima i izazovima procesa vlastitog sazrijevanja, mladi ljudi treba da dođu sa željom da šire ljubav, da podjele svoje jedinstvene poglede na svijet putem otvorenosti, umjerenosti i fleksibilnosti. Istinska simedonija podrazumijeva slobodan izbor, da možemo raditi šta god hoćemo, kako god hoćemo i gdje god hoćemo, sve dotle dok drugima ne nanosimo štetu. Istinska sloboda dolazi od mogućnosti izbora da ne činimo ono što ne donosi dobro.

Simedonija (symhedonia) se najjednostavnije definiše kao simpatija za sreću drugih ljudi, to jest sklonost čovjeka da podrži drugoga, da mu pomogne u uspjehu i napredovanju, da se raduje sreći drugog [Suzić, 2008, str. 8].

Drugim riječima, istinski smo simedonijski raspoloženi kada smo razvili takav stepen unutrašnje discipline i mogućnosti da kreiramo našu sposobnost i znanje, ljubav i volju u funkciji drugih, a u svrhu stvaranja ljubavi, sreće, pomoći drugima.

Tri osnovne ljudske sposobnosti znanje, ljubav i volja leže u samoj srži ljudskog bića. Javljaju se univerzalno i preko granica, ponaosob kod svakog živog bića. Jedna od najistaknutijih ljudskih kvaliteta je kreativnost i interes za druge, za sreću drugih ljudi, ljubav prema drugim bićima.

Upravo ta kreativnost i raznolikost unose bogatstvo i ljepotu u naše živote. Kako se život razvija, tako mi rastemo i stvaramo nešto novo. Kada ljudski um stvara nešto novo, on je tada doživio rast. Da bi živo biće u životu postiglo kreativne plodove, ono treba da bude u stanju stalnog sazrijevanja i pružanja pomoći drugima. Svako ljudsko biće ima svoj svjetonazor. Svjetonazori se sastoje od načina razmišljanja o sebi, o drugima, o odnosu između nas i drugih.

Interakcijski odnosi učenik – nastavnik iz ugla učenika, roditelja i nastavnika simedonijskog karaktera

Cilj ovog rada je odgovoriti na pitanje u kojoj mjeri je zastupljen simedonijski karakter vaspitanja i obrazovanja u osnovnim školama, odnosno ispitati kako razmišljaju učenici, roditelji, nastavnici i u kojoj mjeri zastupljena simedonijska interakcija učenik – nastavnik i to iz ugla učenika, roditelja i nastavnika.

Pretpostavka je da između učenika i nastavnika vlada bogata interakcija u vaspitno–obrazovnom procesu, primijenjeno je nekoliko statističkih postupaka. Svi su se na jedan ili drugi način bavili razmatranjem interakcije učenik – nastavnik i to iz ugla samih učenika, ali i roditelja i nastavnika.

U prvom redu je izvršena analiza mjera deskriptivne statistike da bi se ustanovile tendencije u okviru kojih se kreću dobijeni rezultati. Nakon toga je izvršena provjera odstupanja dobijenih distribucija u odnosu na normalnu. Poslije toga je razmatran stepen slaganja učenika i njihovih roditelja oko procjene kvaliteta interakcije učenik – nastavnik. Na osnovu svih ovih podataka dat je odgovor .

Tabela 1: Mjere deskriptivne statistike za procjenu interakcije učenik – nastavnik od strane učenika, roditelja i nastavnika

	Pozitivno vrednovanje nastavnika od strane učenika	Pozitivno vrednovanje nastavnika od strane roditelja	Pozitivno samovrednovanje nastavnika od strane nastavnika
N	213	113	213
M	41,52	41,94	41,35
SE M	0,49	0,42	0,32
SD	7,23	6,15	3,44
W	52,31	37,94	11,85
Sk	-1,027	-0,52	-0,003
Ku	1,40	-0,65	-0,081
Min	11,00	26,00	33,00
Max	50,00	50,00	50,00
χ^2	132,14	59,86	63,000
Df	28	22	15
P	0,00	0,00	0,00

N – uzorak

M – aritmetička sredina

SEM – standardna greška aritmetičke sredine

SD – standardna devijacija

W – varijansa

Sk – skjunis

Ku – kurtozis

χ^2 – hi kvadrat test

df – stepen slobode

p – nivo statističke značajnosti

Podaci koji se odnose na kvalitet interakcije učenik – nastavnik pokazuju vrlo visoke rezultate bez obzira na to da li se radi o procjeni samih učenika, nastavnika ili roditelja. Sve tri varijable imaju vrijednosti aritmetičke sredine koje prelaze vrijednost 40. Imajući u vidu da je maksimalna moguća vrijednost za sve tri varijable 50, možemo jasno zaključiti da se radi o procjeni interakcije učenik – nastavnik kao vrlo kvalitetne i frekventne.

Ukoliko se pogledaju vrijednosti skjunisa kao indikatora horizontalnog pomjeranja distribucije skorova vidimo da su sve tri dobijene vrijednosti negativnog predznaka, što jasno sugerše da su rezultati svih ispitanika pomjereni ka višim skorovima, odnosno ka pozitivnom maksimumu. S druge strane, kurtozis kao mjera vertikalnog odstupanja za procjenu datu od strane učenika pokazuje da je spljoštena, odnosno da učenici daju značajno različite odgovore u odnosu na nastavnike i roditelje. S druge strane vidimo, da su rezultati nastavnika i roditelja sa negativnim vrijednostima skjunisa, što pokazuje spljošteniju distribuciju od normalne, odnosno manji raspon skorova koje nastavnici i učenici postižu.

Konačno, ukoliko se navedena odstupanja posmatraju u cjelini i ukoliko se dobijene raspodjele procjene interakcije učenik – nastavnik uporede sa normalnom distribucijom, onda možemo zaključiti da sve tri procjene interakcije učenik – nastavnik značajno odstupaju od normalne raspodjele. Naime, za sve tri procjene (učenici, nastavnici i roditelji) je statistička vrijednost hi kvadrat testa statistički značajna. Napominjemo da su sve tri dobijene vrijednosti hi kvadrat testa statistički značajne na nivou 0,01. Drugim riječima, procjene interakcije od strane učenika, nastavnika i roditelja su pomjerene ka pozitivnim vrijednostima odnosno na osnovu do sada

dobijenih rezultata mogli bismo reći da je ispitivna interakcija učenik – nastavnik bogata.

Dalje razmatranje sam izvršila na osnovu poređenja rezultata procjene interakcije učenik – nastavnik dobijenih od strane učenika i roditelja. S obzirom na to da su podaci tako pripremljeni da odgovaraju zahtjevima primjene t testa za nezavisne uzorke, ovdje sam u isto vrijeme posmatrala i postojanje statistički značajne razlike između procjena učenika i roditelja. Istovremeno će na ovaj način biti moguće dobiti i podatak o postojanju eventualnog stabilnog odnosa procjene interakcije učenika – nastavnika od strane roditelja i učenika.

Tabela 2: Provjera značajnosti razlika u procjeni nastavnika od strane roditelja i učenika putem t testa

Varijabla	N	M	
pozitivno vrednovanje nastavnika od strane učenika	213	41,52	
pozitivno vrednovanje nastavnika od strane roditelja	213	41,94	

N – uzorak

M – aritmetička sredina

SD – standardna devijacija

W – varijansa

t – t test za zavisne uzorke

p – nivo statističke značajnosti

Posmatrani podaci pokazuju da u procjeni kvaliteta interakcije učenik – nastavnik između samih učenika i njihovih roditelja nije zabilježena ni jedna statistički značajna razlika niti na jednom nivou statističke značajnosti. Skorovi u procjenama koje postižu i jedni i drugi su vrlo visoki i među njima nema značajne razlike, odnosno i jedni i drugi procjenjivane interakcije označavaju bogatim i kvalitetnim.

Tabela 3: Korelacija procjena interakcije učenik – nastavnik od strane roditelja i učenika

Varijabla	pozitivno vrednovanje nastavnika od strane roditelja
pozitivno vrednovanje nastavnika od strane učenika	0,240**

** – statistički značajno na novou 0,01

Ukoliko se pogledaju korelacije između procjena interakcije učenik – nastavnik koje daju roditelji i učenici, vidi se da je dobijena korelacija vrijednosti 0,240 statistički značajna na nivou 0,01, što bi trebalo da znači ne samo da su procjene učenika i nastavnika ujednačene, već i da u manjoj mjeri ali pouzdano variraju.

ZAKLJUČAK

Ovi oblici interakcije posmatrani su iz ugla nastavnika, roditelja i samih učenika, tako da se o njima zaključivalo na jedan poseban ali objektivna način. U prvom redu nastojali smo da ispitamo stepen kvalitet i učestalosti interakcija koje predstavljaju indikatore simedonijskog aspekta vaspitanja i obrazovanja. Te se može zaključiti da i po ocjeni učenika, nastavnika i roditelja postoji bogata interakcija učenik – nastavnik na principima simedonije. Ovaj rezultat predstavlja važan vaspitni resurs na kome se dalje može razvijati na principima simedonije interakcija između učenika i nastavnika.

LITERATURA

1. Amonašvili, A. (1999). Škola života. Beograd: Zajednica učiteljskih fakulteta Srbije.
2. Bandur, V. i Potkonjak, N. (1999). Metodologija pedagogije. Beograd: Savez pedagoških društava Jugoslavije.
3. Branković, D. i Ilić, M. (2003). Osnovi pedagogije. Banjaluka: Komesgrafika.
4. Bošnjak, B. (1989). Filozofija, uvod u filozofsko mišljenje i riječnik. Zagreb, Naprijed.
5. Clark S., Margaret, Mills, J. (1979). Interpersonal Attraction in Exchange and Communal Relationships, Journal of personality and Social Psychology, Vol. 37, No. 1 12-24.

6. Despot, B. (1991). *Filosofija kao paideja*, Zagreb: Metodički ogledi, god.2, sv. 1 (2).
7. Joksimović, S., Gašić-Pavišić, S. i Miočinović, Lj. (1997). *Vaspitanje i altruizam*. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
8. Joksimović, S. i Vasović, M. (1990). *Psihološke osnove čovekoljublja*. Beograd: Prosveta.
9. Keršenštajner, G. (1939). *Teorija obrazovanja*. Beograd.
10. Kohut, H. (2001). *Budućnost psihoanalize*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
11. Krebs, D. (1975). Empathy and Altruism, *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol. 32, No. 6, 1134-1146.
12. Kundačina, M. i Bandur, V. (2004). *Akciona istraživanja u školi – nastavnici kao istraživači*. Užice: Učiteljski fakultet.
13. Marić, S. (1991). *Filozofski riječnik*. Beograd, Derata.
14. Maričić, S. (2004). Učenik kao faktor uspješne interakcije učenik – nastavnik. *Obrazovna tehnologija* br. 3.
15. Maslov, H. A. (1982). *Motivacija i ličnost*. Beograd: Nolit.
16. Mužić, V. (1969). *Metodologija pedagoških istraživanja*. Sarajevo: Svjetlost.
17. *Pädagogisches wörterbuch*, Hrsg. Hans Joachim. Berlin, 1987.
18. *Pedagoška enciklopedija* (1989). Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva. Zagreb: IRO Školska knjiga. Sarajevo: Svetlost.
19. *Pedagoški leksikon* (1996). Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva.
20. Quintiliani, M. F., (1967). *Obrazovanje govornika*. Sarajevo: Veselin Masleša
21. Rot, N., Radonjić, S. (1995). *Psihologija za drugi razred gimnazije*. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva.
22. Royzman, B., Edward, R., Rozin, P., Limits of Symhedonia: The Differential Role of Prior Emotional Attachment in Sympathy and Simpathetic Joy, *Emotion* Vol. 6, No 1, 82- 93.
23. Shaw L., L., Batson D., C., Todd R., M., (1994). Empathy Aviodance: Forestalling for Another in Order to Escape the Motivational Consequences, *Journal of Peronality and Social Psychology* Vol. 67, No. 5, 879-887.
24. Smiljanić, D. (2001.). *Svetovi*. Novi Sad.
25. Suzić, N. i Stević, P. (1996). *Učenje učenja*. Banja Luka: Glas Srpski.
26. Suzić, N., (2001). *Teorija vaspitnog djelovanja: Nastava i vaspitanje*, L, 5.
27. Suzić, N., (2003). *Osobine nastavnika i odnos učenika prema nastavi*. Banja Luka: Narodna i univerzitetska biblioteka.
28. Suzić, N., (2007). *Primenjena pedagoška metodologija*. XBS. Banja Luka.
29. Suzić, N. (2005). *Pedagogija za XXI vijek*. Banja Luka: TT – centar.
30. Suzić, N. (2008). *Uvod u inkluziju*. Banja Luka: XBS.
31. Vilotijević, M. (1999). *Didaktika I*. Beograd: Nau?na knjiga i U?iteljski fakultet.
32. Vilotijević, M. (1999). *Didaktika III - Organizacija nastave*. Beograd: U?iteljski fakultet.
33. Zelenski, M. J., Larsen, J. R., The Distribution of Basic Emotions in Everyday Life: A State and Trait Perspectvie from Experience Sampling Data, *Journal of Reasearch in Personality*. No. 34, 178-197.

Collections

Autorski tekstovi